

MARIO ŠIMUDVARAC

FONOLOŠKA RAŠČLAMBA PRIJEPISA SENJSKOGA STATUTA VUKA RUČIĆA – VOKALIZAM

Mario Šimudvarac
Filozofski fakultet u Zagrebu
Odsjek za kroatistiku
Ivana Lučića 3
HR 10000 Zagreb
mariosimudvarac@net.hr

UDK: 342(497.5 Senj)"14"
821.163.42'344(497.5 Senj)"14"
Izvorni znanstveni članak
Ur.: 2011-12-15

U uvodu ovoga članka autor ukratko prikazuje povijest Senjskoga statuta i kazuje da je prijepis Senjskoga statuta Vuka Ručića nedovoljno jezično obrađen. Zato će kroz ovakve kratke članke taj problem nastojati ispraviti. U ovome, prvome članku o jeziku prijepisa Senjskoga statuta Vuka Ručića, obradit će se fonološki prijepis Senjskoga statuta, točnije njegov vokalski sustav: samoglasnici i samoglasničke promjene.

Ključne riječi: Senjski statut, Vuk Ručić, jezik, fonologija, vokalizam

I.

Grad Senj nalazi se na obroncima Kapele i Velebita. Osim što je poznat po tvrđavi Nehaj i hladnoj senjskoj buri, bogatoj senjskoj povijesti pridonose brojni hrvatski književnici poput Pavla Rittera Vitezovića, Vjenceslava Novaka, Silvija Strahimira Kranjčevića i Milutina Cihlara Nehajeva te djela iz bogate senjske glagoljaške tradicije. Pravicima je i povjesničarima Senj poznat po Senjskome statutu. Jezik Senjskoga statuta bit će glavna tema niza ovih članaka.

Senjski je statut starohrvatski pravni tekst. Napisan je latinskim jezikom i latinicom 1388. godine. Taj se rukopis čuvao do Drugoga svjetskoga rata u Arhivu grada Senja kada je uništen. Srećom, izdao ga je Ivan Mažuranić u trećoj

knjizi *Arkiva za povjestnicu jugoslavensku* u Zagrebu 1854. godine. To je ujedno i prvo izdanje Senjskoga statuta¹.

Hrvatski prijepis Senjskoga statuta trebao je nastati prije 1640. kada grad Senj dobiva svoj novi statut. Taj hrvatski prijepis nije sačuvan. Kada je sudac Vuk Ručić 22. prosinca 1701. prepisao hrvatski prijepis Senjskoga statuta zbog dotrajalosti i oštećenosti (jer zakoni su korišteni iz praktičnih razloga), vjerojatno je svoj predložak jednostavno bacio. Hrvatski je prijepis Vuka Ručića sačuvan. Čuva se u Zagrebu u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti pod signaturom I b 68. Sadrži trideset i tri lista veličine 14,5 x 19,8 centimetara².

"Kodeks statuta grada Senja iz 1640. godine bio je pisan na pergameni. Sadržavao je 189 odredaba označenih rimskim brojevima. Većina odredaba preuzeta je iz starijeg statuta (iz 1388. godine). Bio je pisan latinskim jezikom. Čuvao se u Arhivu grada Senja do II. svjetskog rata, kada je također (...) propao.

Taj rukopis objavio je M. Magdić pod naslovom "Statut kralja Ferdinanda III od godine 1640 za grad Senj" u "Vjestniku kr. hrv. slav. dalm. Zemaljskog arhiva", god. II, Zagreb 1900, 78-97."³ Dakle, danas se sačuvao samo Ručićev prijepis iz 1701. godine i izdani latinski tekst. To su jedina dva teksta na koja se istraživači oslanjaju kada pišu o Senjskome statutu.

Senjski statut izdavali su u svojim radovima istraživači koji su se bavili njime. Osim u radu I. Mažuranića *Statut grada Senja od godine 1388.* u *Arkivu za povjestnicu jugoslavensku*, knj. 3, 1854., Senjski statut objavljen je u radu *Statut grada Senja iz godine 1388.* M. Zjačića u *Radu JAZU, Razredu za društvenu znanost*, knj. 369 u Zagrebu 1975. godine. Posljednje izdanje Senjskoga statuta izašlo je 2007. godine u radu L. Margetića *Senjski statut iz godine 1388.* u *Senjskome zborniku*, broj 34. O Senjskome statutu pisali su Ferdo Čulinović i Nada Klaić⁴. Ovaj članak i sljedeći članci o jeziku prijepisa Senjskoga statuta temeljit će se na Zjačićevu i Margetićevu izdanju.

Senjskim statutom bave se najčešće pravници i povjesničari. Jezikoslovne literature za Senjski statut gotovo da nema. Senjski statut obrađen je samo na fonološkoj razini, dok morfologija, sintaksa, leksikologija i stilistika još nisu. Fonološku analizu Senjskoga statuta dao je Milan Moguš u radu *Jezik prijevoda Senjskoga statuta* koji se tiskao u *Senjskome zborniku*, br. 13, od 51. do 56. stranice, 1988. godine. O jeziku Senjskoga statuta napisano je tek pet do šest stranica, a od 1988. godine nitko se s njime u jezikoslovnome smislu nije bavio. Iste je godine u časopisu *Forum*, broj 12, od 799. do 812. stranice Milan Moguš

¹ M. ZJAČIĆ, 1975, 39.

² M. ZJAČIĆ, 1975, 39.

³ M. ZJAČIĆ, 1975, 39.

⁴ M. MOGUŠ, 1988, 800; L. MARGETIĆ, 2007, 7.

izdao rad *Senjski statut – ogledalo srednjovjekovnog Senja* u povodu 600. obljetnice Senjskoga statuta. Što se tiče prijevoda Senjskoga statuta na hrvatski standardni jezik, latinski original preveo je Lujo Margetić u već spomenutomu radu, dok Ručićev prijepis još nije preveden i osuvremenjen.

Ovi će se članci baviti lingvističkom tematikom raščlanjajući jezično prijepis Senjskoga statuta pa će služiti svima onima koji proučavaju jezik hrvatskih pravnih (pa i beletrističkih i liturgijskih) tekstova ili se interesiraju za njih. No, oni nisu namijenjeni samo kroatistima, lingvistima i onima koji se zanimaju za jezik, nego i pravnicima. Cilj je ovoga rada pokazati kako kroatisti svojim poznavanjem povijesne gramatike i povijesti hrvatskoga jezika, svojom jezičnom obradom i osuvremenjivanjem pravnih tekstova mogu pomoći pravnicima. Time se potiče interdisciplinarni pristup u proučavanju starih hrvatskih pravnih tekstova. Istina je da su lingvisti i kroatisti potrebni svima koji stupaju u bilo kakav dodir s tekstovima i kojima je proučavanje tekstova na različitim razinama dio struke.

II.

Jezična raščlamba prijepisa Senjskoga statuta obavit će se na nekoliko razina: fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj, leksikološkoj i stilističkoj. Što se fonologije tiče, obradit će se vokalizam, konsonantizam, različite suglasničke suglasničke skupine te vokalske i konsonantske promjene u prijepisu Senjskoga statuta.

Najprije će se nešto reći o ə („šva“). Radi se o grafemu kojim se bilježi glas u kojemu su se spojili poluglasovi, jerovi (ѣ, ѥ > ə). Zapaža da refleks glasa ə u prijepisu Senjskoga statuta daje vokal a: *Va* (1r), *dan* (1r), *dobar* (1v). Osim toga, javlja se i tzv. čakavska jaka vokalnost, odnosno vokalizacija glasa ə u slabome položaju. Takvi primjeri pronalaze se u otvorenim završnim slogovima: prijedloga *Va* (< və < vь:1r) i zamjenice *ča* (< čə < čь: 1r, 3r (4.) 4., 3v (5.) 5., 3v (6.) 6. x 2, 6r (20.) 20., 6v (21.) 21. x 2, 8r (27.) 27. x 2, 8v (28.) 28., 8v (29.) 29., 9r (31.) 31., 11r (37.) 36., 11v (41.) 40., 12r (42.) 41., 17v (88.) 87. x 2, 18v (94.) 93., 18v (95.) 94., 22v (123.) 121., 26v (156.) 155., 27v (162.) 161.). Čakavska jaka vokalnost nalazi se i u unutarnjim slogovima u priloga *kada* (< kьda: 2v (2.) 2., 5v (18.) 18., 7r (23.) 23., 15r (65.) 64., 27v (161.) 160.), *godar* (5v (18.) 18.), *kadi* (< kьdi: 19r (97.) 96.), *vazda* (< vьсьgda: 5v (18.) 18., 12r (42.) 41., 17r (86.) 85. x 2), *van* (< vьnê: 3r (3.) 3., 3r (4.) 4., 10r (35.) 34., 19r (97.) 96., 19v (101.) 100., 19v (103.) 102., 20r (105.) 104., 21v (117.) 115.), *zvana* (< zvьnê: 3v (6.) 6., 17v (90.) 89., 19v (101.) 100.) i u prefiksu və- u riječima *vazeto* (16v (78.) 77.), *vazel* (< vəzel: 17r (87.) 86.) i *Vazmu* (= Uskrs: 20r (107.) 106.) te u riječi *malinari* (< məlinə: 5r (14.) 14.). Upitno je može li se smatrati da je izuzetak od

pravila da glas ə daje vokal a imenica *meč* (< мѣчь i meč mečь: 14v (63.) 62., 23r (127.) 125.). Ta se imenica u navedenome obliku pojavljuje dva puta u prijepisu Senjskoga statuta. Ova imenica vjerojatna je nastala od oblika *mečь*, a ne oblika *mьčь*. Da je nastala od drugoga oblika glasila bi *mač*. Slična pojava je i s imenicom u akuzativu *vleku* (< влѣкъ: 10v (10.) 10.).

Oblik zamjenice *ča* važan je i zbog određivanja narječja. „Ona [zamjenica *ča*, M.Š.] se nalazi u opreci s istoznačnim zamjenicama u svim slavenskim jezičnim sistemima, a ne u opreci prema samo jednoj. Zato u slavistici postoji aksiom: tekstovi u kojima se nalazi zamjenica *ča* u značenju latinskoga *quid*, smatraju se čakavskima.“⁵ Drugim riječima, čim se pronađe zamjenica *ča* dokaz je da se radi o čakavskome narječju jer ta zamjenica ne postoji ni u jednome drugome sustavu. Primjeri poput *ništar* (3v (6.) 6., 6v (21.) 22., 7v (23.) 23., 11r (37.) 36., 13r (47.) 46., 13v (49.) 48., 18v (95.) 94., 19v (101.) 100.) i *poništar* (15v (71.) 70.) govore u prilog zamjenice što, odnosno *niš* (23r (127.) 125.) + ta. Naime, i zamjenica što nastala je od zamjenice *čə* dodavanjem zamjenice to za pojačavanje (*čə* + to > čəto > čto > što).

Oblik *və* ima slične rezultate kao prijedlog (*və*) i kao prefiks (*və-*). Kao prijedlog oblik *və* može izgubiti glas ə u slabome položaju: *v oficiju* (21r (112.) 111., 28r (165.) 164.); glas ə, iako u slabome položaju, može zbog čakavske jake vokalnosti prijeći u prijedlog *va*: *Va ime* (1r), *va nom* (18v (94.) 93.). Najčešće oblik *və* prelazi u prijedlog *u* (*və* > v > u). Neki su primjeri: *u ime dohotka* (4r (8.) 8.), *u volji gospodskoj* (4r (9.) 9.), *u ku* (4v (11.) 11., 4v (12.) 12., 20v (109.) 108.), *u brodih* (5r (15.) 15., 20v (109.) 108.), *u brodi* (5r (15.) 15.), *u četire dni nediljne* (6v (23.) 23.), *u crikvi katedralnoj* (7r (23.) 23.), *u običajnom mestu* (7r (23.) 23.), *u pismu* (7v (26.) 26.), *u pravdi* (8r (27.) 27., 9v (32.) 32.), *u tih* (8r (27.) 27.), *u mislih* (8r (27.) 27.), *biti u pomoć* (8v (28.) 28.), *termenali u većih pismih* (9r (31.) 31.), *pošešionov u velikih stvari* (9r (31.) 31.), *u kvaderni senjskoj* (9v (32.) 32.), *u vladanju* (10r (35.) 35.), *u tom gubi* (10v (36.) 35.), *ganuti u napridak potverditi* (10v (36.) 35.), *u termen* (12r (42.) 41. x 2, 12r (43.) 42.), *u tatbini* (12r (43.) 42. x 2, 12v (43.) 42., 12v (44.) 43.), *u takovu kazu* (13r (46.) 45.), *u porat* (13v (51.) 50., 25r (143.) 142.), *u penu* (13v (52.) 51., 13v (53.) 52., 14r (55.) 54., 14v (60.) 59., 14v (61.) 60., 14v (62.) 61., 14v (63.) 62. x 2, 15r (64.) 63., 15r (65.) 64., 16r (77.) 76., 16v (78.) 77., 16v (79.) 78., 16v (80.) 79., 16v (81.) 80., 16v (82.) 81., 17r (84.) 83., 17r (85.) 84., 17v (88.) 87., 17v (89.) 88., 17v (90.) 89., 18r (91.) 90., 18r (92.) 91., 18r (93.) 92., 27v (161.) 160.), *u [p]enu* (18r (93.) 92.), *u toverni* (13v (53.) 52., 14v (64.) 63., 21r (113.) 112.), *u šaki* (14v (59.) 58.), *u čigovoj kući* (14v (61.) 60.), *u čiju kuću* (14v (62.) 61.), *u serditosti* (14v (63.) 62.), *u početku* (15v (70.) 69.), *u vrime* (15v (71.) 70., 26r (153.) 152.), *u oblasti* (15v (73.) 72.), *u*

⁵ M. MOGUŠ, 1988, 54.

četartak (16r (74.) 73.), *u svojoj kući* (16v (79.) 78., 17v (90.) 89.), *u ljudsko tersje* (17r (87.) 86.), *u gradu* (18r (92.) 91.), *u čem škodu* (18r (94.) 93.), *u mestih* (20r (104.) 103.), *u jurisdicioni senjskoj* (20r (105.) 104.), *u Svete Marije* (21r (111.) 110.), *u rečenoj toverni* (21r (113.) 112.), *u grad* (21v (117.) 115., 22r (119.) 117., 22r (120.) 118., 23v (129.) 127.), *u Senj* (21v (117.) 115.), *u Senju* (22v (123.) 121.), *u samih vlastel* (22v (124.) 122.), *u Rim* (23v (130.) 128.), *u poštenju* (26r (151.) 150.), *u peršoni* (26r (151.) 150.), *u gradu Senju* (26v (156.) 155. x 2, 27v (162.) 161., 28r (166.) 165.), *u vaših privileji* (26v (157.) 156.), *u Gat[c]ku* (27v (161.) 160.), *u <svakoj i u tem u> planine* (27v (161.) 160.), *u portu senjskomu* (27v (163.) 162.), *u Modrušah* (28r (165.) 164.), *u Drazi senjskoj* (28r (167.) 166.)... Kao prefiks oblik vø- prelazi u prefiks va- zbog jake vokalnosti: *vazel* (< vazel: 17r (87.) 86.), *vazeto* (16v (78.) 77.) i *Vazmu* (= Uskrs: 20r (107.) 106.) ili u prefiks u-: *udriti* (< vъzbiti: 23r (127.) 125.), *udril* (14v (60.) 59., 18r (93.) 92.), *udrivši* (23r (127.) 125. x 2), *ulisti* (< vъlaziti: 17v (88.) 87., 17v (89.) 88.), *ulizal* (14v (62.) 61., 17r (87.) 86.), *unašal* (< vъznositi: 3r (4.) 4.), *upada* (4v (11.) 11., 4v (12.) 12., 13v (52.) 51., 14r (55.) 54., 14v (60.) 59., 14v (61.) 60., 14v (62.) 61., 15r (65.) 64., 16r (77.) 76., 16v (78.) 77., 16v (79.) 78., 16v (80.) 79., 16v (81.) 80.), *ustaju* (< vъstaēti: 4v (10.) 10.), *uzeti* (< vъzēti: 13r (47.) 46. x 2), *užgal* (< vъžagati, vъžgati: 17v (90.) 89.). Prefiks v- nije zabilježen u prijepisu Senjskoga statuta. U tome se razlikuju rezultati oblika vø kao prefiksa od rezultata oblika vø kao prijedloga.

Prednji nazal (piše se: ě , čitati: eⁿ) realizirao se kao vokal e (ě > e): *ime* (< imeĝ: 1r, 4v (8.) 8.), *miseca* (< mēšecъ: 1r, 6r (19.) 19., 17r (86.) 85. x 3), *miseci* (25v (146.) 145., 25v (148.) 147., 25v (150.) 149.), *knez* (< кнѣзь, кнѣзь: 23v (129.) 127., 24v (138.) 137., 26v (156.) 155., 27r (157.) 156.), *kneza* (1v, 22v (123.) 121., 27r (160.) 159.), *knezu* (28r (166.) 165.), *knezovi* (1v), *viceknez* (24v (134.) 133., 26r (151.) 150.), *vicekneza* (23v (131.) 130.), *potknežinu* (24v (136.) 135.), *potknežini* (28r (165.) 164.), *knjeginina* (< кнѣгynи: 13v (52.) 51., 18v (96.) 95.), *knjeginini* (13v (53.) 52.), *red* (< рѣдъ: 1v), *redi* (2r x 2), *pinezi* (< рѣнѣзь: 18v (96.) 95., 26r (153.) 152, 28r (166.) 165.), *pinezna* (28r (164.) 163.), *pineznu* (11r (38.) 37., 28r (164.) 163.), zatim pridjevi *S/svetoga* (< svęťъ: 1r, 6r (19.) 19., 6r (20.) 20. x 2, 16v (83.) 82., 19v (100.) 99., 26r (153.) 153.), *Svetih* (20r (107.) 106.), *Svete* (21r (111.) 110.), imenice *meso* (< мѣсо: 16r (75.) 74., 28r (166.) 165.) i *mesa* (15v (73.) 72., 16r (74.) 73., 24v (136.) 135., 25r (144.) 143., 28r (166.) 165.), glagol u trećem licu množine prezenta *gredu* (< gręsti: 23v (130.) 128., 27v (161.) 160.) i glagolski prilog sadašnji izveden od toga glagola *gredūci* (14r (54.) 53.), potom *pet* (< рѣтъ: 10v (37.) 36.), *devetoga* (< desęťъ 11v (41.) 40.), *desetoga* (< desęťъ: 10v (37.) 36.), *desetinu* (3v (4.) 4.), *četerdesetoga* (< četyre na desęte: 10v (37.) 36.) i komparativi *veći* (< vęčii: 12v (44.) 43.) i

većih (9r (31.) 31.) Valja naglasiti da u prijepisu Senjskoga statuta postoje dva leksema *prijeti* (11v (41.) 40.) i *početi* (11v (41.) 40.) po kojima se zaključuje da se prednji nazal ξ iza palatala č, ž, i j ne mijenja u vokal a kao što je očekivano, nego u vokal e. Primjeri *prijati* i *počati* u prijepisu Senjskoga statuta nezabilježeni su. Jednako su tako nezabilježeni i ostali leksemi u kojima bi se ta pojava mogla pojaviti.

Stražnji nazal (piše se: ϱ , čitati o^n) reflektira se u vokal *u* ($\varrho > u$). U korijenskome morfemu ta se promjena događa u primjerima: *budu* (budem < bōdō: 2v (1.) 1., 3r (4.) 4., 3v (6.) 6., 4r (7.) 7., 5r (14.) 14., 5r (15.) 15., 5r (16.) 16., 5v (18.) 18., 6v (21.) 21., 8r (27.) 27.), *bude* (3v (6.) 6., 4r (8.) 8., 6v (22.) 22., 7r (23.) 23., 7v (25.) 25., 9r (31.) 31., 10v (36.) 35., 11v (41.) 40., 12r (42.) 41., 17r (87.) 86., 17v (88.) 87.), *budite* (9r (31.) 31.), *budi* (2r x 2, 2v (2.) 2. x 2, 3r (3.) 3. x 2, 3r (5.) 5., 3v (6.) 6., 10r (35.) 34., 14r (56.) 55., 15r (66.) 65., 21r (116.) 114., 22r (119.) 117.), *budući* (15v (73.) 72., 17v (88.) 87.), *klupe* (< κλῡρῃ: 17r (86.) 85.), *kuću* (3v (6.) 6., 14v (62.) 61., 25r (144.) 143.), *kuće* (4r (8.) 8., 13v (53.) 52.), *kućah* (9v (33.) 32., 15r (66.) 65.), *kući* (14v (61.) 60., 16v (79.) 78., 17v (90.) 89.), *kuće* (26v (156.) 155.), *kuća* (<psl. *kōtja: 27v (162.) 161.), *muži* (< mōžь: 1v), *mužaticu* (16v (79.) 78.), *pristupnik* (< prēstōpъnikъ: 4v (11.) 11.), *pristupnika* (4r (10.) 10.), *pristupil* (4v (11.) 11.), 4v (12.) 12, 4v (13.) 13., 5v (17.) 17., 14r (54.) 53., 17v (89.) 88.), *pristupili* (17v (88.) 87.), *pristupilo* (4v (10.) 10.), *put* (< pōtь: 9v (33.) 32.), *putem* (14r (54.) 53.), *putu* (14r (55.) 54.), *rukom* (<psl. *rōka; rōka: 6v (21.) 21., 9r (31.) 31.), *ruke* (14v (60.) 59.), *subotu* (< sōbota: 8r (27.) 27., 20r (106.) 105.), *sudac* (< sōditelъ: 6r (19.) 19., 13r (47.) 46., 15v (71.) 70., 26r (153.) 152., 26r (154.) 153., 28r (165.) 164., 28v (168.) 167.), *sudačko* (8r (27.) 27.), *presuditi* (8r (27.) 27.) *sudu* (< sōdъ: 16r (77.) 76.), *osuditi* (26r (151.) 150.), *osudil* (28r (164.) 163.), *osujen* (28r (164.) 163.), *suca* (6r (19.) 19., 8r (30.) 30. x 2, 24v (137.) 136., 24v (138.) 137.), *[sucem]* (15r (69.) 68.), *sucem* (15v (70.) 69., 18r (91.) 90., 25r (144.) 143.), *suci* (15v (73.) 72., 16r (74.) 73., 24v (139.) 138., 25r (142.) 141., 25r (143.) 142., 26r (151.) 150.), *sucu* (27v (162.) 161.), *susestva* (< sōsēdъ: 7v (26.) 26.), a u flektivnim morfemima najčešće u akuzativu jednine ženskoga roda kao npr. *kuću* (3v (6.) 6., 14v (62.) 61., 25r (144.) 143.), *vodu* (14r (54.) 53.), *ženu* (13r (48.) 47., 14r (56.) 55. x 2, 16v (79.) 78.) i dr.

U Senjskome statutu pojavljuje se mješoviti, ikavsko – ekavski refleks jata. Najprije se nabrajaju leksemi s ikavskim refleksom u korijenu: *crikve* (7r (23.) 23., 28v (167.) 166.), *crikvi* (< crьky, crьkъve, crьkъvi: 7r (23.) 23., 28v (167.) 166.), *crikvu* (16v (83.) 82.), *človik* (< člověkъ: 12r (42.) 41., 23v (129.) 127.), *človika* (4r (8.) 8., 4v (11.) 11., 6v (21.) 21., 14r (54.) 53.), *človiku* (4r (8.) 8.), *čovik* (14r (56.) 55., 22r (120.) 118.), *čovika* (14v (61.) 60.), *dile* (< dēliti: 20v

(108.) 107.), *divojku* (< dêvica: 13r (47.) 46., 14r (56.) 55. x 2, 16v (79.) 78.), *drivi* (13v (51.) 50.), *drivih* (5r (15.) 15.), *drivo* (< drêvo: 27v (163.) 162.), *imiti* (< imêti: 4v (11.) 11., 5r (15.) 15., 5v (17.) 17., 5v (18.) 18., 6r (19.) 19., 6r (20.) 20., 7v (26.) 26., 9v (34.) 33., 10r (34.) 33., 11r (39.) 38., 10v (37.) 36., 11v (41.) 40., 13r (46.) 45., 20r (105.) 104., 25v (149.) 148., 26r (153.) 152.), *kriposti* (1v), *kriposti* (1v, 6v (21.) 21.), *miseca* (< mêtsecъ: 1r, 6r (19.) 19., 17r (86.) 85. x 3), *miseci* (25v (146.) 145., 25v (148.) 147., 25v (150.) 149.), *mišani* (22v (123.) 121.), *mišanih* (21r (114.) 113.), *mišanu* (26r (151.) 150.), *napridak* (10v (36.) 35.), *nediljah* (21r (11.) 110.), *nediljne* (6v (23.) 23.), *nedilju* (16r (74.) 73.), *nerazdiljenoga* (1r), *obisit* (12v (44.) 43.), *obisiti* (12v (43.) 42.), *odiću* (< odêènie, odêlo, odêèlo, odêènie: 21v (117.) 115.), *pinezi* (< pênežъ: 18v (96.) 95., 26r (153.) 152, 28r (166.) 165.), *pinezna* (28r (164.) 163.), *pineznu* (11r (38.) 37., 28r (164.) 163.), *posvidoči* (13r (46.) 45.), *posvidočiti* (12v (46.) 45., 18v (94.) 93.), *potribovan* (< trêbovati: 10v (36.) 35.), *prid* (11r (40.) 39.), *prigrišil* (4v (13.) 13.), *pripovidal* (7r (24.) 24., 7v (26.) 26.), *pripovidanje* (5v (17.) 17.), *pripovidati* (12v (45.) 44., 18v (95.) 94.), *pristojeće* (1r), *procinjenju* (1v), *riči* (< rêčъ: 18r (91.) 90.), *ričjami* (18r (92.) 91., 18r (93.) 92.), *side* (< sêdêti: 8v (30.) 30.), *sidećemu* (18r (91.) 90.), *sideći* (8v (27.) 27.), *sidećim* (9v (32.) 32.), *sviće* (< svêtilo: 17r (85.) 84.), *svidoci* (13r (46.) 45.), *[svidoci]* (12v (45.) 44.), *svidočilo* (12v (46.) 45.), *svidočiti* (13r (46.) 45.), *svidoka* (13r (46.) 45.), *svidokom* (12v (46.) 45.), *tiral* (11v (41.) 40.), *triba* (24r (132.) 131.), *umriti* (< umrêti: 13r (48.) 47.), *vičernje* (11v (41.) 40.), *vića* (5r (15.) 15., 5v (18.) 18., 6r (19.) 19., 10v (36.) 35.), *viće* (5v (18.) 18.), *vićnici* (5r (15.) 15., 6r (20.) 20., 6r (21.) 21., 20v (108.) 107., 24v (137.) 136.), *vićnikov* (1v), *viću* (7r (23.) 23.), *vikovičnim* (5v (18.) 18., 7v (25.) 25.), *vikovičnom* (2v (1.) 1.), *vikovično* (< vêtčъ, vêtčъnъ: 2r, 2v (1.) 1.), *vikovičnje* (2r), *vridno* (7r (23.) 23.), *vridnosti* (9r (31.) 31.), *vrimo* (2v (1.) 1., 15v (71.) 70., 21v (118.) 116., 26r (153.) 152.), *vrimen* (21v (117.) 115.), *zapovidi* (2r x 2, 28r (166.) 165.).

Sljedeće riječi imaju ikavski refleks jata u prefiksu: *pridala* (27v (160.) 159.), *prigrišil* (4v (13.) 13.), *pripovidal* (7r (24.) 24., 7v (26.) 26.), *pripovidanje* (5v (17.) 17.), *pripovidati* (12v (45.) 44., 18v (95.) 94.), *pristupil* (4v (11.) 11.), 4v (12.) 12, 4v (13.) 13., 5v (17.) 17., 14r (54.) 53., 17v (89.) 88.), *pristupili* (17v (88.) 87.), *pristupilo* (4v (10.) 10.), *pristupnik* (< prêstorъnikъ: 4v (11.) 11.), *pristupnika* (4r (10.) 10.). Ikavski refleks jata nalazi se i u sufiksu: priložnom *gdi* (8r (27.) 27., 8v (30.) 30., 9v (33.) 32., 23r (128.) 126.), *kadi* (< kъdi: 19r (97.) 96.), *ondi* (5v (18.) 18., 21v (118.) 116.), *ovdi* (17v (89.) 88.), glagolskom *smi* (4v (11.) 11., 5v (17.) 17., 6v (23.) 23., 10v (37.) 36.) i brojevnom *dvi* (< dъva, dvê, dvê: 11r (37.) 36., 26r (74.) 73., 27v (161.) 160.).

Riječi su s ekavskim refleksom u korijenu: *celu* (< cêlъ: 9r (31.) 31.), *delu* (< dêlo: 1r), *let* (7r (24.) 24., 7v (25.) 25.), *leta* (1r, 19r (100.) 99., 20v (110.)

109.), *leto* (< lēto = godina: 6r (19.) 19., 6r (20.) 20., 16r (74.) 73., 20v (108.) 107.), *mer* (25 (147.) 146.), *mere* (4r (9.) 9. 5v (17.) 17., 15r (64.) 65., 23v (129.) 127., 25v (147.) 146.), *merom* (15r (64.) 63.), *meru* (< mēra: 15r (65.) 64., 15r (68.) 67.), *mesta* (17v (88.) 87., 18v (96.) 95.), *mestih* (20r (104.) 103.), *mesto* (< mēsto: 8r (27.) 27.), *susestva* (< sŏsêdъ: 7v (26.) 26.), *vernih* (< vêrъnъ: 1v, 2r), *verovana* (13r (46.) 45.), *verovanih* (1v, 2r), *verovanim* (12v (46.) 45.), *verovanje* (26v (156.) 155.), u prefiksu: *prebivaju* (1r), *prebivajući* (20r (105.) 104.), *prebivanja* (< prêbyvanie: 1r), *prebivati* (< prêbyvati: 2v (2.) 2.), *pregrisenje* (16r (77.) 76.) i u priložnom sufiksu: *pred* (< prêdъ: 8r (27.) 27., 12v (45.) 44., 16v (83.) 82.).

Poznati je općeslavenski primjeri prijelaza jata u vokal a iza palatala infinitivi *poslušati* (< slyhêti < slyšêti < slyšati – slušati: 8r (27.) 27., 8v (30.) 30., 9r (30.) 30.). Jat se najčešće reflektira prema pravilu Mayer – Jakubinskij koje glasi: Ako jat stoji ispred t, d, n, r, l, s, z, st i zd, a iza tih fonema se nalaze a, o, u ili ø, onda se jat reflektira u vokal e. U suprotnom, refleks jata je vokal i (ê + t, d, n, r, l, s, z, st, zd + a, o, u, ø > [ê > e], inače ê > i). Od pravila se odstupa u leksemima *pripovijanje*, *pripovijal*, *pristupil*, *pristupili*, *pristupilo*, *tiral* u korist ikavskoga lika. Time se pokazuje da u prijepisu Senjskoga statuta prevladava ikavski lik. Postoji i jedan ijekavski refleks: *prije* (7v (24.) 24.).

U pojedinim primjerima gubi se završno i u infinitivnome nastavku. Takvi infinitivi nazivaju se apokopirani infinitivi: *bitø* (9r (31.) 31.), *datø* (12r (42.) 41.), *dobitø* (11v (41.) 40.), *konparitø* (8r (27.) 27.), *kositø* (23r (128.) 126.), *obisitø* (12v (44.) 43.), *odnetø* (27r (157.) 156.), *poslatø* (10r (35.) 34.), *stavljatø* (6r (20.) 20.), *zajtø* (17v (89.) 88.). S druge strane, mnogo češće pojavljuju se infinitivi koji nisu apokopirani: *apelati* (11r (40.) 39. x 2), *biti* (= postojati, 1r, 2v (1.) 1., 3r (3.) 3., 5r (14.) 14., 5r (15.) 15., 5v (18.) 18., 7r (23.) 23., 8r (27.) 27., 8v (28.) 28., 8v (29.) 29., 9v (33.) 32., 15r (70.) 69., 17r (86.) 85., 20v (110.) 109., 21r (111.) 110., 21r (113.) 112., 22v (124.) 122., 26v (156.) 155., 27v (162.) 161., 28r (164.) 163. x 2), *činiti* (5r (15.) 15., 6r (19.) 19., 6v (21.) 21., 26r (152.) 151., 26r (154.) 153.), *čuvati* (25v (146.) 145.), *dati* (8r (27.) 27., 11r (39.) 38., 12r (42.) 41., 12r (43.) 42., 16r (76.) 75.), *defalkati* (15v (73.) 72.), *deržati* (4r (10.) 10., 6r (19.) 19., 13r (47.) 46., 15v (71.) 70., 26v (154.) 153., 28v (168.) 167.), *dojti* (9r (30.) 30. x 2, 9v (33.) 32.), *dokonjati* (8v (30.) 30.), *dopustiti* (21r (112.) 111.), *ežuminati* (26v (156.) 155.), *ganuti* (10v (36.) 35.), *gljedeti* (18v (96.) 95.), *hoditi* (5r (15.) 15., 5v (18.) 18.), *igrati* (21r (113.) 112.), *imati* (4v (10.) 10., 6v (21.) 21., 10r (34.) 33., 11v (41.) 40., 16v (74.) 73., 23v (131.) 130., 24v (135.) 134., 25r (140.) 139., 25r (141.) 140., 25v (148.) 147., 25v (150.) 149.), *imenovati* (2v (1.) 1.), *imiti* (4v (11.) 11., 5r (15.) 15., 5v (17.) 17., 5v (18.) 18., 6r (19.) 19., 6r (20.) 20., 7v (26.) 26., 9v (34.) 33., 10r (34.) 33., 11r (39.) 38.,

10v (37.) 36., 11v (41.) 40., 13r (46.) 45., 20r (105.) 104., 25v (149.) 148., 26r (153.) 152.), *intrigati* (4v (13.) 13.), *ispeljati* (19v (102.) 101.), *ispuniti* (10v (36.) 35.), *istumačiti* (2v (1.) 1.), *izgubiti* (12r (43.) 42., 12r / 12v (43.) 42.), *iznesti* (20r (106.) 105.), *iznositi* (3r (3.) 3.), *izreći* (2v (1.) 1.), *kupiti* (4v (12.) 12., 6v (23.) 23., 13v (49.) 48.), *kupovati* (5v (17.) 17., 16v (83.) 82.), *nositi* (15r (67.) 60.), *obisiti* (12v (43.) 42.), *obratiti* (6r (19.) 19., 6r (21.) 21., 24v (137.) 136., 24v (137.) 136., 25v (146.) 145., 28v (167.) 166.), *obsluževati* (8r (27.) 27.), *odajati* (2v (2.) 2.), *odgovoriti* (10r (34.) 33.), *odlučevati* (8r (27.) 27.), *ostaviti* (18v (96.) 95., 28r (166.) 165.), *osuditi* (26r (151.) 150.), *otvoriti* (21r (112.) 111.), *peljati* (4r (9.) 9., 22r (121.) 119.), *pisati* (6v (21.) 21.), *plaćati* (3r (4.) 4., 3v (6.) 6., 12r (42.) 41., 15v (73.) 72., 21v (117.) 115., 26v (156.) 155.), *platiti* (3v (5.) 5., 3v (6.) 6., 4r (7.) 7., 9v (32.) 32., 9v (33.) 32., 10r (35.) 34., 11r (39.) 38., 11v (41.) 40., 12r (42.) 41., 12v (43.) 42. x 2, 12v (44.) 43., 13v (51.) 50., 19r (99.) 98., 25v (147.) 146.), *početi* (11v (41.) 40.), *poklati* (23r (126.) 124.), *ponesti* (3r (4.) 4.), *poslušati* (8r (27.) 27., 8v (30.) 30., 9r (30.) 30.), *poslupati* (3r (4.) 4.), *postaviti* (6v (21.) 21., 13r (46.) 45. x 2), *posvidočiti* (12v (46.) 45., 18v (94.) 93.), *potpisati* (26v (156.) 155.), *potverđiti* (10v (36.) 35.), *pozivati* (9v (33.) 32.), *pozvati* (10v (36.) 35.), *pravdati* (8r (27.) 27.), *prebivati* (2v (2.) 2.), *prežentati* (7v (26.) 26., 9v (33.) 32.), *prigljedati* (5r (15.) 15.), *prijeti* (12r (43.) 42.), *pripeljati* (19r (97.) 96.), *pripovidati* (12v (45.) 44., 18v (95.) 94.), *pripravljati* (8r (27.) 27.), *priti* (19r (97.) 96.), *prodati* (3v (7.) 7., 4r (7.) 7., 6v (23.) 23., 12r (42.) 41., 19v (103.) 102.), *prodavati* (16r (75.) 74., 16r (76.) 75.), *radovati* (6v (22.) 22., 20r (105.) 104., 22v (123.) 121.), *skazati* (10r (35.) 34.), *služiti* (2v (2.) 2., 22v (123.) 121.), *smisliti* (2v (1.) 1.), *speljati* (19v (103.) 102.), *stati* (2v (2.) 2., 9r (31.) 31., 11r (40.) 39., 27v (161.) 160.), *staviti* (26v (155.) 154.), *sveršiti* (11v (41.) 40.), *svidočiti* (12v (46.) 45.), *šentencijati* (8r (27.) 27. x 2), *tergovati* (3v (6.) 6.), *učiniti* (9v (33.) 32., 18v (94.) 93., 18v (95.) 94.), *7r (24.) 24.*), *udriti* (23r (127.) 125.), *ulisti* (17v (88.) 87., 17v (89.) 88.), *umriti* (13r (48.) 47.), *upisati* (9v (33.) 32.), *urediti* (1r), *uzeti* (13r (47.) 46. x 2), *uživati* (22v (123.) 121.), *voziti* (18v (96.) 95.), *vratiti* (19r (97.) 96., 20r (107.) 106., 21v (118.) 116.), *znati* (27v (160.) 159.), *žustati* (25v (146.) 145.). Po broju primjera vidi se da su apokopirani infinitivi rjeđi od infinitiva koji čuvaju vokal i. U prijepisu Senjskoga statuta apokopiraju se i glagolski prilozi sadašnji.

Vokal i gubi se na početku pojedinih riječi u prefiksu iz- (iz- > z-): *znova* (11v (41.) 40., 15v (71.) 70.), *zvana* (3v (6.) 6., 17v (90.) 89., 19v (101.) 100.), *zvan* (19v (102.) 101.), *zvanjskomu* (12r (42.) 41.), *zvanjskoj* (22r (120.) 118.), *zvanjski* (22r (120.) 118.), ali *izreći* (2v (1.) 1.), *iznositi* (3r (3.) 3.), *iznosili* (3r (3.) 3.), *iznose* (21v (117.) 115.), *iznesti* (20r (106.) 105., 20r (107.) 106., 21v (118.) 116.), *izgubiti* (12r (43.) 42., 12r / 12v (43.) 42.), *izbil* (14r (56.) 55, 14v

(58.) 57., 14v (59.) 58.), *izvan* (17v (89.) 88., 22v (123.) 121.). Ponekad ispada i početni vokal *i* iz prijedloga *z* (*iz* > *z*): *z ruke* (14v (60.) 59.), *z ovoga grada* (21v (117.) 115.), *z Ludčago* (17r (159.) 158.), ali s druge strane postoji sljedeće: *iz Kerbave* (1v), *iz Kerka* (1v x 2), *iz Senja* (2v (2.) 2., 19v (103.) 102., 26 v (157.) 156.), *iz nožnice* (14v (63.) 62.), *iz bikarije* (15r (67.) 66.), *iz rečene bikarije* (15r (67.) 66.), *iz njega* (17r (87.) 86.), *iz Prokik* (20v (108.) 107.), *iz Marke* (22r (119.) 117.).

U prijepisu Senjskoga statuta događa se stezanje ili kontrakcija vokala u zamjenicama. Stezanje se odvija tako da ispadne intervokalno *j* pa se dva kratka vokala stope u jedan dugi vokal (koji > koi > ki). Najuočljivija su stezanja zamjenica *ki* – *ka* – *ko* – *ke* – *ku*:

ki (2r x 4, 3r (3.) 3., 3r (4.) 4., 4r (8.) 8. x 2, 4v (10.) 10. x 2, 4v (12.) 12. x 2, 6r (19.) 19., 6r (20.) 20., 6r (21.) 21., 6v (21.) 21., 6v (23.) 23., 7v (25.) 25. x 2, 8r (27.) 27. 8r (27.) 27. x 3, 9v (33.) 32. x 2, 10r (35.) 34., 10v (36.) 35. x 3, 11r (38.) 37., 11r (39.) 38., 11v (41.) 40. x 3, 12r (42.) 41. x 2, 12r (43.) 42. x 2, 12v (44.) 43., 12v (46.) 45., 13v (50.) 49., 13v (51.) 50., 13v (52.) 51., 13v (53.) 52., 14r (54.) 53., 14r (55.) 54., 14r (56.) 55. x 2, 14r (57.) 56., 14v (58.) 57., 14v (59.) 58., 14v (60.) 59., 14v (62.) 61., 14v (63.) 62., 14v (64.) 63., 15r (65.) 64., 15r (66.) 65., 15v (72.) 71., 16r (77.) 76. x 2, 16r (78.) 77., 16v (80.) 79., 16v (81.) 80., 16v (82.) 81., 17r (84.) 83., 17r (85.) 84., 17r (87.) 86., 17v (88.) 87., 17v (89.) 88., 17v (90.) 89., 18r (92.) 91., 18r (93.) 92. x 2, 18r (94.) 93., 18v (94.) 93., 18v (95.) 94., 19v (101.) 100., 20v (109.) 108., 21r (112.) 111., 21v (118.) 116., 22v (124.) 122., 25v (145.) 144., 25v (146.) 145., 26r (152.) 151., 26v (155.) 154., 26v (156.) 155., 27v (163.) 162., 28r (164.) 163., 28r (164.) 163., 28r (165.) 164.),

ka (12v (45.) 44., 12v (46.) 45., 16v (83.) 82., 23r (126.) 124.),

ko (3v (6.) 6. x 3, 5r (15.) 15., 7r (24.) 24., 15v (73.) 72., 16r (75.) 74., 22r (119.) 117., 22r (120.) 118., 25r (143.) 142., 25r (144.) 143., 28r (164.) 163.),

ke (2v (1.) 1., 3r (3.) 3., 3r (4.) 4., 5r (15.) 16., 7v (26.) 26., 8v (30.) 30. x 2, 9r (31.) 31. x 2, 9v (33.) 32., 11r (38.) 37., 11r (40.) 39. x 2, 14r (54.) 53.) i

ku (1v, 3v (5.) 5., 4r (8.) 8., 4v (11.) 11., 4v (12.) 12., 7r (24.) 24., 10v (36.) 35., 13r (48.) 47., 14r (56.) 55., 16r (77.) 76., 20v (109.) 108., 24v (136.) 135.).

Stegnuta je i zamjenica *kih* (= kojih: 3r (3.) 3., 13r (46.) 45.). Nestegnute su zamjenice: *koji* (1v 2r, 4v (10.) 10., 7v (25.) 25., 27r (157.) 156.), *koja* (7v (25.) 25.), *komu* (2v (2.) 2., 4r (8.) 8., 11v (41.) 40. x 2, 12v (45.) 44., 12v (45.) 44., 22v (123.) 121.), *koju* (2v (1.) 1.), *koga* (3v (7.) 7., 4r (9.) 9., 4v (11.) 11., 6v (21.) 21., 10v (36.) 35., 12v (46.) 45., 18r (93.) 92., 18v (96.) 95.). U jednome primjeru zamjenici *komu* (ili *kome*) apokopiran je zadnji vokal, navezak: *kom* (7v (26.) 26.). U prijepisu Senjskoga statuta pojavljuju se i zamjenice kojima je umetnut

vokal o u zadnji slog čime postaju trosložne: *kakove* (7r (24.) 24., 11r (39.) 38.), *kakovu* (10v (36.) 35., 11v (41.) 40., 16v (83.) 82.), 17v (89.) 88., 18v (95.) 94., 23r (125.) 123.), *kakovo* (7v (26.) 26., 28r (164.) 163.). Postoje i primjeri poput *nikakove* (6v (21.) 21.) i *nikakover* (9r (31.) 31.).

Valja istaknuti vokalsku promjenu vokala o u vokal u (o > u): *kuliko* (3r (4.) 4., 19v (101.) 100., 20v (108.) 107.) uz *koliko* (2v (1.) 1., 3r (4.) 4., 3v (5.) 5., 4v (11.) 11., 4v (12.) 12. x 2, 4v (13.) 13., 5v (17.) 17., 8r (27.) 27., 12r (42.) 41., 14r (54.) 53., 14r (55.) 54., 17r (87.) 86., 21v (118.) 116.) i *nikoliko* (5r (14.) 14.), *tuliko* (3r (4.) 4., 19v (101.) 100., 20v (108.) 107.) uz *toliko* (3r (4.) 4., 3v (5.) 5., 4v (12.) 12. x 2, 4v (13.) 13., 8r (27.) 27., 12r (42.) 41., 19v (101.) 100.), *tulikaj* (27v (161.) 160.) uz *tolikaj* (10r (35.) 34.), *tulikajše* (1v, 2r, 13v (53.) 52., 20r (104.) 103., 20v (109.) 108., 21v (116.) 114., 22r (119.) 117., 23r (127.) 125., 26r (155.) 154.) uz *tolikajše* (21v (118.) 116.). Promjena vokala u u vokal o zahvaća imenice *Bartula* (1v x 2), *rektur* (21r (112.) 111.), *rektura* (6v (21.) 21.), *rekturu* (28r (166.) 165.), *rekturi* (5v (18.) 18., 6r (19.) 19., 6r (20.) 20., 6r (21.) 21., 7v (27.) 27., 8v (27.) 27., 20v (108.) 107.), ali *rektora* (7v (26.) 26.), *rektorom* (1v), *rektorov* (8r (29.) 29., 11r (40.) 39.), prilog *kuntinano* (7r (24.) 24.), *kuntinoma* (7r (25.) 25., *kuntino* (22v (123.) 121), zatim lekseme *kunfinih* (10r (35.) 34.) i *kunfini* (< rom. confine: 27r (159.) 158.), ali *konfini* (26v (157.) 156.). Isto se događa u glagolskim pridjevima radnim *kuntradikal* (7v (26.) 26.) i *kumparil* (9v (33.) 32.), ali infinitiv glasi *konparit* (8r (27.) 27.). Ta je promjena u pismu najvjerojatnije potaknuta utjecajem zatvaranja vokala o u govoru prema vokalu u. Zatvaranje je prisutno i u zamjenici *unaki* (9r (31.) 31.). Sudac Vuk Ručić bilježi zatvaranje vokala o vokalom u. Vokal o našao se ispred nazala n koji potiče zatvaranje vokala. U imenici *kanciler* (8v (28.) 28.), odnosno *kancilera* (6r (21.) 21., 11v (41.) 40.) vokal e mijenja se u vokal i (< tal. cancelliere). U imenicama *toverne* (< tal. taverna = krčma, gostionica, birtija: 16v (78.) 77.), *toverni* (13v (53.) 52., 14v (64.) 63., 21r (113.) 112.), *tovernu* (13v (52.) 51., 16r (76.) 75., 21r (112.) 111.), *tovernar* (16r (76.) 75.), *tovernara* (16v (80.) 79.), *tovernaru* (21r (112.) 111.) i posvojnome pridjevu *tovernarovoj* (16v (80.) 79.) vokal o se, ako je nenaglašen, razvija od romanskoga a (Šepić: 18.). Bez provođenja promjena i redukcije vokala pronalazi se npr. glagolski pridjev radni *akužal* (< tal. accusare = optužiti: 12v (46.) 45.). Takve promjene vokala događaju se najčešće u riječima stranoga, romanskoga (i talijanskoga) podrijetla.

Uzmu li se glagoli u infinitivu npr. *iznesti* (20r (106.) 105.), 20r (107.) 106., 21v (118.) 116.) i *iznositi* (3r (3.) 3.) vidi se da se u prijepisu Senjskoga statuta javlja i vokalska promjena nazvana prijevoj.

Ovo su najvažniji zaključci o vokalizmu u prijepisu Senjskoga statuta. Ovakva raščlamba vokalskoga sustava prijepisa Senjskoga statuta daje popis

vokala i prikazuje najvažnije vokalske promjene u njemu. Da bi fonološka raščlamba prijepisa Senjskoga statuta bila potpuna, u sljedećem će se članku obraditi konsonantski sustav: konsonanti, konsonantske promjene i različiti suglasnički skupovi. Globus, Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Pravni fakultet,

Literatura

- Josip BRATULIĆ, *Vinodolski zakon 1288.-1988.*, Zagreb, 1988.
- Stjepan DAMJANOVIĆ – Ivan JURČEVIĆ – Tanja KUŠTOVIĆ – Boris KUZMIĆ – Milica LUKIĆ – Mateo ŽAGAR, *Mali staroslavensko-hrvatski rječnik*, Zagreb, 2004.
- Mirko DEANOVIĆ – Josip JERNEJ, *Talijansko hrvatski ili srpski rječnik*, Zagreb, 1990.
- Alemko GLUHAK, *Hrvatski etimološki rječnik*, Zagreb, 1993.
- Boris KUZMIĆ, *Veprinački zakon*, Opatija, 2007.
- Lujo MARGETIĆ, Senjski status iz godine 1388, *Senjski zbornik*, 34, Senj, 2007, 5-160.
- Ivan MAŽURANIĆ, Statut grada Senja od godine 1388, *Arkiv za povjestnicu jugoslavensku*, 3, Zagreb, 1854, 141-154.
- Đorđe MILOVIĆ, Kazneno pravo Senjskoga statuta iz godine 1388, *Senjski zbornik*, 34, Senj, 2007, 197-244.
- Milan MOGUŠ, *Današnji senjski govor*, Senj, 1966.
- Milan MOGUŠ, Jezik prijevoda Senjskoga statuta, *Senjski zbornik*, 13, Senj, 1988, 51-56.
- Milan MOGUŠ, Senjski statut – ogledalo srednjovjekovnog Senja, *Forum*, 12, 1988, 799-812.
- Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, sv. 15, Zagreb, 1955.
- Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, sv. 22, Zagreb, 1975.
- Petar SKOK, *Etimološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, sv. 1, Zagreb, 1971.
- Petar SKOK, *Etimološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, sv. 2, Zagreb, 1972.
- Petar SKOK, *Etimološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, sv. 3, Zagreb, 1973.
- Ante ŠEPIĆ, Jezik hrvatskih općinskih statuta istarskih i primorskih (Prilog historičkoj gramatici hrvatskog jezika), *Rad JAZU*, 295, Zagreb, 1953, 5-40.
- Mirko ZJAČIĆ, Statut grada Senja iz 1388. godine, *Rad JAZU*, 369, Zagreb, 1975, 39-115.

PHONOLOGICAL ANALYSIS OF A TRANSCRIPT OF SENJ'S STATUTE BY VUK RUČIĆ – VOCALISM

Summary

In the introduction to this article the author summarizes the history of Senj's statute and states that the transcription of Senj's statute by Vuk Ručić has not been adequately processed linguistically. So through these short articles he seeks to correct this problem. In this, the first article about Vuk Ručić's transcription of Senj's statute, there will be a phonological transcription of Senj's statute, specifically its vocal system: vowels and vowel changes.

Keywords: Senj statute, Vuk Ručić, language, phonology, vocalism